พุทธชัยมงคล ๘

(ขุนประพันธ์เนติวุฒิ และนายคำ ศาสนดิลก แปล)

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

หลวงจำนงสุนทร

(ช่วง โกมลานนท์)

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

๑๔ สิงหาคม ๒๕๐๔

ห้องสมุดหนังสืออนุสรณ์งานศพ วัดบวรนิเวศ
๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๕

คำนำ

เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ ‘หลวงจำนงสุนทร (ช่วง โกมลานนท์) กำหนดวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๐๔ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม เจ้าภาพได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่กอง—วรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ขออนุญาตจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง พุทธชัยมงคล ๙ ออกแจกจ่ายเป็นที่ระลึกในงานนั้น กรมศิลปากรพิจารณาแล้วอนุญาตให้จัดพิมพ์แจกจ่ายได้ดังประสงค์

เรื่องพุทธชัยมงคล ๙ นั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับการชนะของพระพุทธเจ้า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสมมตอมรพันธุ์ (เมื่อครั้งยังทรงเป็นกรมขุนสมมตอมรพันธุ์) ได้มีรับสั่งไปยังพระยาวุฒิการบดี ให้สั่งขุนประพันธ์เนติวุฒิกับนายคำ ศาสนดิลก แปลและเรียบเรียงขึ้นตามใจความในฎีกาพาหุง และได้มอบให้พระศาสนโสภณเป็นผู้ตรวจแก้

กรมศิลปากรขออนุโมทนาในกุศลราศีทักษิณานุปทาน
ที่เจ้าภาพได้บำเพ็ญอุทิศ ตลอดจนให้พิมพ์หนังสือนี้ออกแจก
จ่ายเป็นสาธารณประโยชน์ ขอกุศลทั้งนี้จงเป็นผลวัชจัยดล-
บันดาลให้ หลวงจำนงสุนทร (ช่วง โกมลานนท์) ผู้ล่วงลับ
จงได้ประสบอิฐผลมนุญผล ตามควรแก่คติวิสัยในสัมปราย
ภพจงทุกประการ เทอญ.

กรมศิลปากร

๙ สิงหาคม ๒๕๐๔

TUDC 22/06/2563

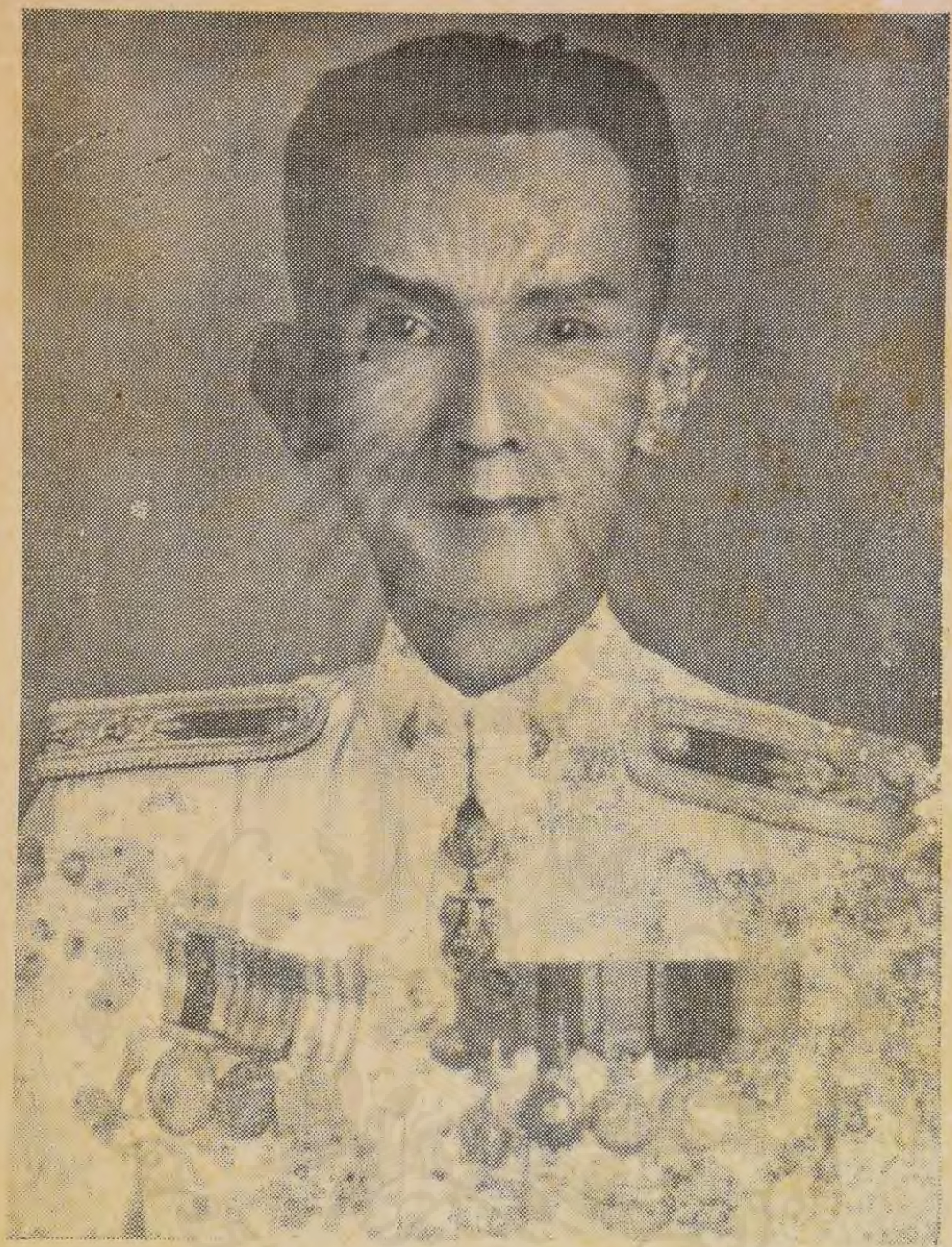

หลวงจำนงสุนทร (ช่วง โกมลานนท์)

ชาตะ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๓

มรณะ วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๔

TUDC 22/06/2563

คำปรารภ

ในงานพระราชทานเพลิงศพคุณพ่อ กำหนดวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๔ ซึ่งครบ ๑๐๐ วันพอดี ดูก ๆ คิดจะหาหนังสือชนิดที่คุณพ่อชอบ พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานนี้ น.ส. พเยาว์ อัศวเดชา หลานคนหนึ่งของคุณพ่อ รับราชการอยู่ในมหาวิทยาลัยศิลปากร จึงได้นำความคิดนี้ไปปรึกษา อาจารย์ กุลทรัพย์ ชื่นรุ่งโรจน์ ซึ่งเป็นหัวหน้าแผนกอักษรศาสตร์และวรรณคดี กรมศิลปากร ได้ให้คำแนะนำว่า หนังสือธรรมะเรื่องพุทธชัยมงคล ๘ คงจะถูกใจคุณพ่อและเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ได้รับ ดูก ๆ ก็เห็นชอบด้วย จึงได้ขออนุญาตกรมศิลปากรจัดพิมพ์หนังสือเรื่องนี้เป็นอนุสรณ์

เจ้าภาพขอเรียนขอบพระคุณ ท่าน ที่ ได้ กรุณาช่วยเหลือ และมาเป็นเกียรติในงานพระราชทานเพลิงศพคุณพ่อ ประโยชน์จากหนังสือนี้ รวมทั้งกุศลกิจทั้งมวลที่เจ้าภาพได้บำเพ็ญ ขอน้อมอุทิศเป็นวิบากสมบัติแด่คุณพ่อผู้ประเสริฐของลูกในสัมปรายภพ เทอญ

จากลูก ๆ ของคุณพ่อ

TUDC 22/05/2563

ประวัติ

หลวงจำนงสุนทร (ช่วง โกมลานนท์)

เกิด วันเสาร์ ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๙ ปีขาล วันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๓ ณ บ้านปากคลองบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เป็นบุตร นายโชติ นางนวน โกมลานนท์ มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันรวม ๔ คน คือ

๑. หลวงจำนงสุนทร (ช่วง โกมลานนท์)

๒. นางสุ่น อัศวเดชา

๓. นางอรุณ สุธรรมาภินันท์

๔. นางสุดใจ จิตตานนท์

เมื่อเยาว์วัยได้รับการศึกษา ณ สำนักโรงเรียนวัดโสมนัสวิหาร สอบไล่ได้ชั้นประโยค ๑ เมื่ออายุ ๑๔ ปี เริ่มเข้ารับราชการครั้งแรกในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๖ บาท แล้วย้ายไปประจำการกองพลที่ ๑ ร.อ. เมื่อปลดประจำการแล้วกลับเข้ารับราชการในกรมราชองครักษ์ ต่อมาได้ย้ายมาอยู่กรมราช—

TUDC 22/06/2563

เฉชานุการในพระองค์ จนกระทั่งออกรับบำนาญเมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕

โดยที่มีความอดทน ขยันหมั่นเพียรในหน้าที่การงานอย่างดีเลิศ หาผู้เสมอเหมือนได้ยาก ท่านผู้ใหญ่ในกรมราชเลขานุการในพระองค์ ได้ทราบอัธยาศัยอันดีงามนี้ จึงได้กรุณาช่วยให้กลับเข้ารับราชการสนองพระเดชพระคุณอีกวาระหนึ่งในกรมเดิม จนครบเกษียณอายุราชการ จึงได้ออกรับพระราชทานบำนาญประเภทสูงอายุครั้งหลัง เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๙๓

สำหรับราชการเสือป่า ได้เริ่มเข้าประจำการเป็นเสือป่าราบหลวงรักษาพระองค์ ในกรมปลัดเสือป่า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้รับพระราชทานยศตั้งแต่ นายหมู่ตรี จนถึง นายกองโท เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖

ยศ — บรรดาศักดิ์

พ.ศ. ๒๔๖๑	เป็น	รองเสวกตรี
พ.ศ. ๒๔๖๒	,,	ขุนอมรวรรณยุต
พ.ศ. ๒๔๖๓	,,	รองเสวกโท
พ.ศ. ๒๔๖๗	,,	หลวงจำนงสุนทร

TUDC 02 06 2563

ราชอิสริยาภรณ์

พ.ศ. ๒๔๕๔ เหรียญบรมราชาภิเษก ร. ๖

พ.ศ. ๒๔๖๓ เสมาทองคำพระปรมาภิธัยย่อ

พ.ศ. ๒๔๖๔ เหรียญราชรุจิทอง ร. ๖

พ.ศ. ๒๔๖๖ ตราเบญจมาภรณ์มงกุฎ

พ.ศ. ๒๔๖๘ เหรียญบรมราชาภิเษก ร. ๗

พ.ศ. ๒๔๗๐ ตราเบญจมาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. ๒๔๗๕ เหรียญเฉลิมพระนคร ๑๕๐ ปี

พ.ศ. ๒๔๘๑ เหรียญรัตนาภรณ์ชั้น ๕ ร. ๘

พ.ศ. ๒๔๘๕ เหรียญจักรพรรดิมาลา

พ.ศ. ๒๔๘๖ ตราจตุรถาภรณ์มงกุฎ

พ.ศ. ๒๔๘๒ เหรียญบรมราชาภิเษก ร. ๙

อุปสมบท

อุปสมบท ณ วัดโบสถ์ ตำบลบางคูเวียง จังหวัดนนทบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๙ พระครูธรรมโสภิต เป็นพระอุปัชฌาย์จารย์

TUDC 22/06/2563

มีบุตรธิดาที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันรวม ๖ คน คือ

๑. พ.ท. เชาวน์ โกมลานนท์	มารดาชื่อผัน
๒. พ.อ. ชิต โกมลานนท์	
๓. นายสนิท โกมลานนท์	
๔. น.ส. เนาวรัตน์ โกมลานนท์	มารดาชื่อเชื่อ
๕. น.ส. สมพร โกมลานนท์	
๖. นายประสบศิลป์ โกมลานนท์	

เมื่อออกจากราชการแล้ว ได้กลับเข้าไปอยู่ ณ บ้านเดิมในคลองบางใหญ่ นนทบุรี ประพฤติตนเยี่ยงพุทธมามกะที่ดีทั้งหลาย มีการทำบุญตักบาตรและฟังธรรมในวันธรรมสวนะเสมอมา ปฏิบัติตนเป็นบุตรที่ดีของบิดามารดา มีอุปการะสนองคุณจนถึงที่สุด เอื้อเฟื้อตลอดมาถึงน้อง ๆ และลูกหลานโดยสม่ำเสมอ ให้การศึกษาแก่ลูกเต็มความสามารถด้วยความชื่นชม และยินดีในความสำเร็จของลูก ๆ แม้บางโอกาสลูก ๆ จะทำผิดพลาดบ้าง ก็ให้อภัย พยายามช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ให้บุตรภรรยาทุกวิถีทางที่จะทำได้ แม้จะยากลำบากอย่างไรก็ไม่ปริปากให้เป็นที่กระเทือนใจต่อผู้หนึ่ง

ผู้ใดเลย ด้วยคุณธรรมข้อนี้ ย่อมเป็นที่ประจักษ์แก่บุตร
ภรรยา, วงศ์ญาติ, มิตรสหาย และผู้ใกล้ชิด โดยทั่วกัน
ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าท่านเป็นบิดาที่ประเสริฐสุดของลูก

ท่านเริ่มป่วยด้วยโรคชรา เสาะแสะเรื่อยมาประมาณ
๒ เดือนเศษ แต่ด้วยความเข้มแข็งแห่งจิตใจ ไม่ใคร่จะคร่ำ
ครวญต่อทุกขเวทนา อดกลั้นไว้แต่ผู้เดียวด้วยขันติธรรม
กำลังถดน้อยถอยลงตามลำดับ สังขารไม่อาจที่จะต้านทาน
พยาธิภัยต่อไปได้ จึงถึงแก่กรรมโดยสงบ บริบูรณ์พร้อมทั้ง
สติสัมปชัญญะ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๐๔ เวลา ๑๐.๕๐ น.
อายุได้ ๗๑ ปีเศษ.

อนิจฺจา วต สงฺขารา

TUDC 22/06/2563

อาลัยพ่อ

อนุสรณ์ตอนสำคัญวันที่สุด
ก่อนจะจุดไฟผลาญสังขารพ่อ
สะอื้นอั้นตันอุราน้ำตาคลอ
น้อมเศียรยอกรประนมก้มวันทา
โอ้ชาตินี้พ่อหนีลูกกลับแล้ว
อย่าให้แคล้วพบกันใหม่ในชาติหน้า
กราบสการวิญญาณพ่อขอขมา
ปรารถนาเป็นพ่อลูกทุกชาติเอย.

พุทธชัยมงคล ๘

๑. เรื่องพระยามาร

พาหุ๎ สหสฺสมภินิมฺมิตสาวุธนฺต๎
คฺรีเมขลๆ อุทิตโฆรสเสนมาร๎ๆ
ทานาทิธมฺมวิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ ฯ.

“พระยามารนิรมิตแขนพันหนึ่ง ถืออาวุธครบทุกมือ ขี่ช้างคีรีเมขก์ พร้อมด้วยเสนาโห่ร้องกรูกันเข้ามาผจญพระพุทธเจ้า พระองค์ก็ให้พ่ายไปด้วยวิธีทาน มีทานเป็นต้น ด้วยเดชะความชนะของพระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลจงมีแด่ท่านเถิด”

เรื่องมีว่า พระพุทธเจ้าประทับอยู่บนรัตนบัลลังก์สูง ๑๕ ศอก ใต้โพธิอัสสัตถพฤกษ์ บ่ายพระพักตร์สู่ปราจีนทิศ ผันพระปฤษฎางค์ไปข้างต้นพระมหาโพธิ คู้

TUDC 22/06/2563

บัลลังก์นั่งสมาธิ ตั้งพระกายตรงดำรงพระสติมั่น จำเพาะต่ออานาปานสติภาวนา แล้วทรงตั้งสัจจาธิษฐานว่า ถ้ายังไม่ลุพระโพธิญาณเพียงไรจะไม่ลุกจากรัตนบัลลังก์นั้น

ครั้งนั้นพระยาวสวัตดีมาร ผู้มีสันดานบาป ทราบว่าพระพุทธเจ้าทำความเพียรจะได้สำเร็จพระโพธิญาณ ก็ไม่พอใจ กลัวจะพ้นวิสัยของตนไป มีความโกรธแค้นมาก คิดนิรมิตแขนซ้ายขวาข้างละห้าร้อย ถืออาวุธต่าง ๆ ครบทุกมือ ขี่ช้างครีเมขล์สูง ๑๕๐ โยชน์ ยกเสนาซึ่งนิรมิตกายแปลกประหลาดต่าง ๆ กัน มาทางทิศอุดร โห่ร้องกึกก้องเข้ามาหวังจะฟาดฟันพระองค์เสียให้สิ้นชีพ ขณะนั้นเทพดาในหมื่นจักรวาล ซึ่งทรงเพศดุจเล่นมหรสพมาแวดล้อมปฏิบัติรักษาพระองค์อยู่โดยรอบ ครั้นได้ยินเสียงกึกก้องสนั่นหวั่นไหวเข้ามาดังนั้น ทราบว่าพระยามารยกทัพมาก็พากันสะดุ้งตกใจกลัว ท้าวสุยามเทวราชฉวยได้สุวรรณจามร สันดุสิตเทวราชฉวยได้วาลวิชนี ปัญจสิขเทพคนธรรพ์จับได้พิณทิพย์ พระอินทร์ฉวยฉุดได้สังขวิชัยยุทธ์ แล้วพากันเหาะหนีไปสู่

พิภพ ครั้นพระองค์เห็นเทพดาหนีไปหมด จึงทรงระลึกถึงบารมี ๓๐ ทัศ มีทานเป็นต้น ซึ่งพระองค์ได้ทรงบำเพ็ญมาในอเนกชาติด้วยอำนาจพระบารมี เสนามารก็มีอาจเข้ามาใกล้พระองค์ได้ พระยามารมีความโกรธแค้นเป็นกำลัง จึงนิรมิตห่าฝน ๙ ประการ คือ ๑. ห่าฝนลมพายุใหญ่ ๒. ห่าฝนมหาเมฆฝนตกใหญ่ ๓. ห่าฝนก้อนศิลา ๔. ห่าฝนอาวุธศัสตราต่าง ๆ ๕. ห่าฝนถ่านเพลิง ๖. ห่าฝนเถ้ารึงร้อนจัดดุจเถ้ารึงในกุกกุฬนรก ๗. ห่าฝนไฟกรด ๘. ห่าฝนเปือกตม ๙. ห่าฝนอันมืดมัวทั่วทุกทิศให้ตกลงมา ห่าฝน ๙ ประการนั้นก็มีอาจทำอันตรายแก่พระองค์ได้ กลับเป็นเครื่องสักการบูชาด้วยอำนาจพระบารมีมีทานเป็นต้น พระยามารเห็นดังนั้นก็ยิ่งโกรธมากขึ้น จึงเข้าไปร้องกล่าวตู่ว่า รัตนบัลลังก์นั่นเป็นของเกิดด้วยบุญสมภารแห่งตน สมควรแก่ตน แล้วอ้างเสนามารแห่งตนเป็นพยาน พระองค์จึงตรัสตอบว่า รัตนบัลลังก์เกิดด้วยบุญบารมีของพระองค์ พระยามารให้อ้างพยาน พระองค์ไม่มีใครจะเป็นพยาน จึงทรงระลึกถึงทานที่พระองค์ได้

TUDC 22/06/2563

บริจาคในอเนกชาติ เช่นได้ให้ทานบุตรและภรรยาในพระ—
ชาติเป็นพระเวสสันดรเป็นต้น แล้วชนวพระหัตถ์ลงไปตรงพน
ปฐพี นางพระธรณีก็ผุดขึ้นมายืนอยู่ตรงพระพักตร์แล้วทูลว่า
ข้าพระบาทเป็นสักขิพยาน ได้ทราบบุญบารมีที่พระองค์ได้
ทรงบำเพ็ญมา น้ำทักษิโณทกคงชุ่มอยู่ในเกศาของข้าพระ
บาทมาก หาที่จะประมาณมิได้ แล้วนางพระธรณีก็บิดน้ำ
ให้ไหลออกจากมวยผม แล้วไหลนองไปดุจห้วงมหาสมุทรทั้ง
มหาปฐพีกัมปนาทหวาดหวั่นไหวเป็นจลาจล พระยามาร
และพลมารก็มีความพิศวงครั่นคร้ามขามพระเดชานุภาพของ
พระองค์เป็นอันมาก จึงพากันสรรเสริญพระพุทธคุณยอกร
ประนมนมัสการ แล้วก็กลับไปสู่พิภพของตน

พระองค์ทรงชนะมารครั้งนี้เป็นวันพุธเดือน ๖ ขึ้น ๑๕
ค่ำ เพลาพลบ พระอาทิตย์จวนจะอัสดงคต และได้ตรัสรู้วัน
พฤหัสบดี เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำเพลาปัจจุสมัย จวนใกล้รุ่ง

๒. เรื่อง อาฬวกยักษ์

มาราติเรกมภิยุชฺฌิตสพฺพรตฺตึ
โฆรมฺปนาฬวกมกฺขมถทฺธยกฺขํ
ขนฺตีสุทนฺตวิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ ฯ.

“อาฬวกยักษ์มีฤทธิกล้ายิ่งกว่าพระยามาร มีสันดานอันกระด้างปราศจากความอดทนเข้ามาผจญต่อสู้พระพุทธเจ้าตลอดยังรุ่ง พระองค์ก็ได้ชนะด้วยวิธีทรมานเป็นอันดี คือความอดใจ ด้วยเดชะความชนะของพระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลจงมีแด่ท่านเถิด”

เรื่องมีว่า อาฬวกยักษ์อาศัยอยู่ในวิมานใต้ต้นไทรใหญ่ในป่าแห่งหนึ่ง เป็นผู้หยาบช้าทารุณมาก เคยกินคนและสัตว์ซึ่งเข้ามาในที่นั้น และกินคนที่พระเจ้าอาฬวีราชเมืองอาฬวีส่งมาให้กินวันละคน ๆ ตามที่พระองค์ได้สัญญาไว้

เพลาเช้าวันหนึ่ง พระพุทธเจ้าทรงเห็นอุปนิสัยของ—อาฬวกยักษ์ ซึ่งจะได้บรรลุโสดาปัตติผล พระองค์จึงเสด็จไป

TUDC 22/06/2563

ยังวิมานอาฬวกยักษ์ ๆ ไม่อยู่ ไปที่ประชุมยักษ์และเทพดา ในป่าหิมพานต์เสีย พบแต่คันธัพพยักษ์รักษาประตูวิมาน พระองค์เสด็จเข้าไปประทับบนรัตนบัลลังก์ของอาฬวกยักษ์ แล้วทรงเปล่งรัศมี ๖ ประการ คือ เขียว เหลือง ขาว หงสบาท เลื่อม แดง ออกจากพระกาย ฝูงนางนักสนมและบริวารทั้งหลายของอาฬวกยักษ์เห็นพระรัศมีมีความเลื่อมใส พากันเข้าไปนมัสการแล้วนั่งฟังธรรมอยู่ คันธัพพยักษ์ผู้รักษาประตูนมัสการพระองค์แล้วเหาะไปบอกอาฬวกยักษ์ ๆ โกรธคิดจะกลับมาฆ่าเสีย ขณะนั้นสาตาคิริยักษ์ เหมวตายักษ์พาบริวารคนละ ๕๐๐ เหาะมายังเชตวันวิหาร หวังจะนมัสการพระ—พุทธเจ้า ครั้นไม่พบจึงเหาะไปยังวิมานอาฬวกยักษ์ เข้าไปเฝ้าถวายนมัสการพระพุทธเจ้า แล้วเหาะไปที่ประชุม ณ ป่าหิมพานต์ พบอาฬวกยักษ์แล้วบอกว่า แก้วมณีเกิดขึ้นที่วิมานของท่าน อาฬวกยักษ์นึกว่าจริงก็ยินดีเหาะกลับมาเห็นพระพุทธเจ้าประทับอยู่บนบัลลังก์แสดงธรรมแก่บริษัทของตนอยู่ก็โกรธ จึงแผลงฤทธิ์ให้ห่าฝน ๙ ประการ ตกลงมา หวัง

จะให้ทำลายชีวิตของพระองค์ ก็กลายเป็นเครื่องสักการบูชา
อาฬวกยักษ์ยิ่งโกรธมากขึ้น จึงเอาผ้าโพกขว้างขึ้นไปบนอา-
กาศหวังจะให้ตกลงมาประหารพระองค์ ผ้าโพกก็แสดงฤทธิ์
ต่าง ๆ ดังสั่นกึกก้องไปในอากาศ แล้วกลับตกลงมาเป็น
ดอกไม้ธูปเทียนบูชา บริษัทของอาฬวกยักษ์และฝูงเทวดา
เห็นดังนั้นก็มีความยินดี พากันร้องสาธุการเสียงกึกก้องโกลา
หล อาฬวกยักษ์คิดว่า ผ้าโพกของเราผืนนี้ ถ้าจะขว้างภู-
เขาใหญ่เท่าเขาพระสุเมรุ ก็อาจจะทำลายให้ละเอียดไป หรือ
ถ้าจะขว้างไปในมหาสมุทร น้ำในมหาสมุทรก็จะแห้งไปหมด
เราขว้างพระสมณะองค์นี้ มากลับกลายเป็นดอกไม้บูชาดูน่า
อัศจรรย์นัก อย่ากระนั้นเลย เราจะข่มสมณะนี้ด้วยวาทะ
ถ้าแพ้เรา ๆ ก็จะฆ่าเสีย คิดแล้วจึงร้องว่า ท่านมานั่งบนที่
นั่งเราทำไม จงลุกไปเสียข้างนอก พระองค์ก็เสด็จออกไป
บอกให้กลับเข้ามานั่งที่เก่าอีก พระองค์ก็เสด็จเข้ามา อา-
ฬวกยักษ์เห็นดังนั้น ยิ่งนึกอัศจรรย์มากว่า พระองค์ไม่
โกรธตอบและเป็นคนว่าง่าย บอกอย่างไรก็ทำตามทุกอย่าง
พระองค์จึงตรัสว่า ท่านทำแก่เรา ๆ มิได้โกรธตอบและมิได้

TUDC 22/06/2563

เข็ดขยาดเลย อย่าว่าแต่ท่านคนเดียว ถึงแม้อินทร์พรหมและเทวดา ซึ่งมีฤทธานุภาพมากสักเท่าใด ๆ ก็มิอาจย่ำยีเราได้ ท่านคิดไว้ว่าจะถามปัญหากะเรา ก็จงถามเถิด แต่ปัญหาที่ท่านจะถามเรานั้น เราจะบอกให้ท่านรู้ก่อนว่า ไม่ใช่ปัญหาของท่านเอง เป็นปัญหาที่จำได้ต่อ ๆ กันมา คือท่านจำมาจากบิดาของท่าน บิดาของท่านจำมาจากปู่ของท่าน ปู่ของท่านฟังธรรมจำได้มาแต่สำนักพระกัสสปพุทธเจ้า อาพาวกจึงถามปัญหา ๔ ข้อว่า อะไรเป็นทรัพย์อย่างประเสริฐของบุรุษในโลกนี้? ประพฤติอย่างไรจึงจะได้สุข? รสอะไรเป็นรสประเสริฐกว่ารสทั้งปวง? เป็นอยู่อย่างไรจึงจะชื่อว่าเป็นอยู่ประเสริฐ? พระองค์ทรงวิสัชนาว่า ศรัทธาเป็นทรัพย์อย่างประเสริฐของบุรุษในโลกนี้, ประพฤติชอบจึงจะได้สุข, รส-คือความสัตย์เป็นรสประเสริฐกว่ารสทั้งปวง, เป็นอยู่ด้วยปัญญาชื่อว่าเป็นอยู่ประเสริฐ แล้วพระองค์ได้ทรงแสดงธรรมให้อาพาวกยักษ์ฟังต่อไป อาพาวกยักษ์ก็เลื่อมพยศลง มีความเลื่อมใสได้สำเร็จโสดาปัตติผล แล้วถวายตัวเป็นอุบาสก.

๓. เรื่อง ช้างนาพาคิรี

นาฬคิรี คชวรๆ อติมตตภูตๆ
ทาวคฺคิจกฺกมสนิ์ว สุทารุณนฺตๆ
เมตฺตมฺพุเสกวิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ ฯ

“ช้างนาพาคิรีตัวประเสริฐ ซับมันจัดดุร้ายนัก ประหนึ่งว่าไฟไหม้ป่า หรือจักรผัน หรือสายอสุนี มาผจญพระพุทธเจ้า พระองค์ก็ชนะเสียได้ด้วยวิธีแผ่เมตตาจิต ด้วยเดชะความชนะของพระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลจงมีแด่ท่านเถิด”

เรื่องมีว่า ช้างนาพาคิรีจะแทงพระพุทธเจ้าเวลาเสด็จออกบิณฑบาต เหตุเกิดขึ้นเพราะพระเทวทัต คือพระเทวทัตคิดจะปลงพระชนม์ชีพพระสุคตเสีย แล้วจะตั้งตัวขึ้นเป็นพระพุทธเจ้าเอง จึงเข้าไปเฝ้าพระเจ้าอชาตศัตรู ปรึกษาความลับตกลงกันแล้ว ไปที่โรงช้างสั่งควาญช้างให้มอมสุราพญานาพาคิรี ซึ่งปรกติเคยกินเหล้าแต่ ๙ กระออม ให้ทวีขึ้นถึง ๑๖ กระออม จนเมามันอาละวาดร้ายแรงกล้า ครั้นเวลาเช้า

TUDC 22/06/2563

พระผู้มีพระภาคเสด็จจากเวพุวนารามมารับบิณฑบาตในเมือง
ราชคฤห์พร้อมด้วยภิกษุพุทธบริวารเป็นอันมาก นายควาญ
ช้างก็ปล่อยพญานาพาคิรีให้อาละวาดพังโรงวิ่งแปร่แปร้นไล่-
แทงคนอดหม่านสวนทางมา ด้วยอาการอันชูงวงปรบหูตีหาง
ตรงมาจะแทงพระพุทธเจ้า ทันใดนั้นพระอานนท์เถระก็ออกมา
ยืนอยู่ข้างหน้าพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงห้ามถึงสามครั้ง แล้ว
บันดาลให้พระอานนท์เข้าปนในหมู่สงฆ์ เวลานั้นยังมีหญิง
ถูกอ่อนอุ้มบุตรวิ่งหนีช้างตรงมาที่พระพุทธองค์ ครั้นช้างไล่
จวนจะทัน เห็นว่าจะหนีไม่พ้น ทั้งเป็นการที่ยังห่างจากพระ-
พุทธเจ้าด้วย จึงได้วางถูกเสีย แล้ววิ่งหลีกเข้าข้างทางไป
ฝ่ายช้างก็ตรงเข้ามาจะแทงทารกนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาค
เจ้าเสด็จประดิษฐานอยู่ด้วยพรหมวิหาร และแผ่พระเมตตา
เฉพาะต่อช้างนาพาคิรี แล้วจึงตรัสสอนให้ช้างนาพาคิรีรู้สึก
ตนได้สติ เสื่อมคลายจากเมาเป็นปรกติดี ยืนทอดงวงและหู
ไม่ประทุษร้ายเด็กนั้น แล้วเบนศีรษะเดินมาใกล้พระบาท ฟุบ
เท้าลง ยกงวงจับพระพุทธเจ้า พระองค์ก็ยกพระหัตถ์เบื้อง

ซ้ายขนปรามาสลูบกระพอง แล้วตรัสประทานโอวาทให้ช้าง
มิจิตปราโมทย์ในธรรมจริยา

เวลานั้นฝูงมหาชนที่คอยตักบาตร และถวายเครื่องสักการะที่ได้กระจัดกระจายหนีช้างซ่อนเร้นและป่ายปีนขึ้นที่สูงนั้น ครั้นเห็นพญาช้างสิ้นพยศอันร้ายแรงแล้ว ต่างตนก็มีจิตโถมนาการโปรยปรายข้าวตอกดอกไม้ และสรรพาภรณ์ต่าง ๆ ที่ตัวช้าง จนปกคลุมท่วมตัว ครั้นแล้วพญาช้างก็ถวายบังคมสมเด็จพระผู้ทรงพระภาค กลับไปโรงของตนโดยปรกติ

๔. เรื่อง องคุลิมาลโจร

อุกฺขิตฺตขคฺคมติหตฺถสุทารุณนฺตำ
ธาวนฺติโยชนปถงฺคุลิมาลวนฺตำ
อิทฺธีภิสงฺขตมโน ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ ฯ.

“องคุลิมาลโจร ผู้มีสันดานอันหยาบช้า ถือดาบเงื้อเงื้อดแล่นตามพระพุทธเจ้าไปไกล ๓ โยชน์ พระองค์มีพระ—

TUDC 22/06/2563

หฤทัยน้อมไปในอิทธาภิสังขารก็ชนะได้ ด้วยเดชะความชนะของพระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลจงมีแด่ท่านเถิด”

เรื่องมีว่า องคุลิมาลโจรนั้น บ้านอยู่ในเมืองสาวัตถี มารดาชื่อนางมันตานีพราหมณี บิดาเป็นพราหมณ์ราชปุโรหิตของพระเจ้าปเสนทิโกศล แต่เดิมนั้นมารดาบิดาให้ชื่อว่าอหิงสกกุมาร ครั้นเจ้าอหิงสกกุมารนั้นเจริญวัยจึงไปเรียนศิลปศาสตร์ในสำนักทิศาปาโมกข์อาจารย์ ในเมืองตักกศิลา และเจ้าอหิงสกกุมารเป็นผู้มีสติปัญญาเฉียบแหลมว่องไวกว่ามาณพทั้ง ๕๐๐ คน ซึ่งเป็นเพื่อนศึกษาด้วยกัน ทั้งเป็นผู้มีความเพียรมาก และหมั่นปฏิบัติอาจารย์โดยเคารพ อาจารย์ก็รักมากกว่ามาณพอื่น ๆ พวกมาณพเหล่านั้นมีความริษยาพากันไปพูดยุยงอาจารย์ถึง ๒–๓ ครั้งว่า เจ้าอหิงสกมาณพคิดประทุษร้ายต่ออาจารย์ด้วยเหตุอันชั่วร้าย อาจารย์ก็พลอยเห็นจริงหลงเชื่อถ้อยคำ จึงคิดว่า จำเราจะคิดฆ่าอหิงสกมาณพนี้ด้วยอุบายปัญญา คือจะหลอกให้ไปตายในกลางป่าด้วยมือคนอื่นฆ่า แล้วจึงเรียกอหิงสกมาณพเข้ามาใกล้

กระซิบบอกว่า ศิลปศาสตร์ท่านเรียนสมบูรณ์ดีแล้ว แต่เรายังประสิทธิ์ให้ไม่ได้ เพราะยังขาดนิ้วมือมนุษย์ ๑๐๐๐ คน ท่านจงไปเที่ยวฆ่ามนุษย์ตัดนิ้วมือไว้คนละนิ้ว ๆ ให้ได้พันหนึ่ง แล้วนำมาให้แก่เรา ๆ จึงจะประสิทธิ์ศิลปศาสตร์ให้ท่าน และตัวท่านจักเป็นผู้มีศิลปศาสตร์ประเสริฐในโลกได้คนหนึ่ง เจ้าอหิงสกมาณพได้ฟังก็หลงเชื่อ แล้วลาอาจารย์แต่งตัวถือดาบออกไปคอยสกัดฆ่ามนุษย์อยู่ที่ตำบลปากดงแห่งหนึ่ง แต่ไปเที่ยวฆ่ามนุษย์ในเมืองและตามบ้านเรือนในป่า แล้วตัดนิ้วมือไว้คนละนิ้ว ๆ แล้วเจาะร้อยสะพายแล่งไว้กับตัว ยังอีกนิ้วเดียวก็จะครบพัน เหตุดังนี้จึงมีนามปรากฏว่า องคุลิมาลโจร

วันหนึ่งพระพุทธเจ้าทรงเห็นอุปนิสัยขององคุลิมาลโจรว่า ควรจะได้เอหิภิกขุอุปสมบท จึงเสด็จไปทรมานองคุลิมาลโจร ณ ตำบลปากดงนั้น เมื่อองคุลิมาลโจรแลเห็นพระพุทธเจ้าก็คิดว่า สมณะองค์นี้จะถึงที่ตายแล้ว เราจะได้นิ้วมือครบพัน จึงชักดาบเงื้อดเงื้อวิ่งไล่พันพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์

TUDC 22/06/2563

ก็ทรงบันดาลด้วยฤทธิ์ให้เป็นแม่น้ำขวางหน้าองคุลิมาลโจรบ้าง เป็นป่าชัฏขวางหน้าบ้าง องคุลิมาลโจรนั้นต้องว่ายน้ำทวนคลื่นและลม ทั้งต้องวิ่งบุกป่าชัฏไล่ติดตามก็หาทันพระพุทธเจ้าไม่ . พระองค์ก็เสด็จพระพุทธดำเนินตามปกติธรรมดา แต่องคุลิมาลโจรวิ่งไล่ไปสิ้นระยะทางไกลได้ ๓ โยชน์ ก็พอสิ้นกำลังลง จึงร้องเรียกให้พระพุทธเจ้าหยุด พระองค์จึงตรัสตอบด้วยสุนทรวาจาอันไพเราะมีประการต่าง ๆ เมื่อองคุลิมาลโจรได้ฟังพระสุรเสียงก็ระลึกขึ้นได้ว่า พระสมณะองค์นี้พระ เพราะนัก ชะรอยว่าจะเป็นพระสิทธารถราชกุมารที่เสด็จออกบรรพชาเป็นแน่แล้ว เสด็จมาทั้งนี้ด้วยทรงพระมหากรุณาจะโปรดเราให้พ้นทุกข์ ก็เกิดความเลื่อมใสอ่อนน้อมทางอาวุธเสีย แล้วถวายนมัสการโดยเคารพ พระพุทธเจ้าจึงทรงพระมหากรุณาให้องคุลิมาลโจรบวชเป็นเอหิภิกขุในพระพุทธศาสนา

๕. เรื่อง นางจิญจมาณวิกา

กตฺวาน กฏฺฐมุทรํ อิว คพฺภินียา
จิญฺจาย ทุฏฺฐวจนํ ชนกายมชฺเฌ
สนฺเตน โสมวิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ ฯ.

"นางจิญจมาณวิกา ทำมายาเอาท่อนไม้ผูกไว้ที่ท้องดุจสตรีมีครรภ์ แล้วมากล่าวคำชั่วหยาบ หาว่าพระพุทธเจ้าทำอะไร ๆ กับตน พระองค์ก็ทรงชนะได้ด้วยวิธีอันงาม คืออาการสงบ ด้วยเดชะความชนะของพระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลจงมีแด่ท่านเถิด"

เรื่องมีว่า ในสมัยหนึ่ง เดียรถีร์ทั้งหลาย มีลาภสักการเสื่อมถอยน้อยไป จึงประชุมกันคิดหาอุบายยกโทษพระพุทธเจ้าเพื่อจะให้ปราศจากลาภสักการ จึงอ้อนวอนให้นางจิญจมาณวิกาผู้เป็นสาวิกาของตน มีรูปร่างงาม ทั้งเป็นผู้ฉลาดในกลมารยาสตรี ให้ถือดอกไม้ธูปเที่ยนไปยังพระเชตวันในเวลาเย็น ทำอาการประหนึ่งว่าจะไปนอนร่วมรักกับพระพุทธ

TUDC 22/06/2563

เจ้า แลเดินส่วนทางกับมหาชนที่พากันไปฟังธรรมแล้วกลับมาดังนี้ทุก ๆ วันประมาณ ๓—๔ เดือน จึงเอาผ้าพันท้องให้พองขึ้นดังสตรีมีครรภ์อ่อน แล้วเที่ยวประกาศแก่พวกอันธพาลว่า ได้ร่วมรักกับพระพุทธเจ้า แลคนอันธพาลเหล่านั้นก็เอาเป็นจริงเชื่อถงเป็นแน่

ครั้นกาลนานมาประมาณ ๘—๙ เดือน นางจิญจมาณวิกา จึงเอาท่อนไม้ผูกไว้ที่ท้องแล้วห่มผ้าคลุมไว้ แล้วเอาไม้มีสัณฐานดังคางโค ทุบที่หลังมือและหลังเท้าให้บวมขึ้น ดังสตรีมีครรภ์แก่จวนจะคลอด จึงชักชวนคนอันธพาลเป็นอันมากพากันไปยังพระเชตวัน นางจิญจมาณวิกาจึงหลีกคนเข้าไปยืนอยู่ตรงพระพักตร์พระพุทธเจ้า ท่ามกลางบริษัททั้ง ๔ จึงกล่าววาจาหยาบต่อพระพุทธเจ้าว่าได้ร่วมรักกันจนมีครรภ์เป็นต้น บริษัทบางพวกก็เห็นจริง เชื่อถ้อยคำนางจิญจมาณวิกา บริษัทบางพวกก็ไม่เชื่อ บริษัทบางพวกก็มีความสงสัย

ในขณะนั้น ก็ร้อนไปถึงพระอินทร์ ๆ จึงให้เทวบุตร ๔ องค์ลงมานิรมิตกายเป็นหนูตัวน้อย แฝงตัวเข้าไปกัดเชือก

ที่ผูกอยู่กับไม้ทาบท้องนั้น เชือกขาด ไม้ก็พลัดตกลงถูกเท้านางจิญจมาณวิกา เท้าก็ขาดเป็นสองท่อนดังตัดด้วยดาบอันคม นางจิญจมาณวิกา ก็พ่ายแพ้แก่พระบรมพุทธานุภาพ ที่นั้นมหาชนบริษัททั้งหลายก็พากันติโทษนางจิญจมาณวิกาด้วยประการต่าง ๆ แล้วก็พากันฉุดลากตัวออกไปเสียจากพระเชตวัน แต่พอลับคลองพระเนตรพระพุทธเจ้า แผ่นดินก็สูบนางจิญจมาณวิกาลงไปสู่มหาอเวจีนรกทั้งเป็น

๖. เรื่อง สัจจกนิครนถ์

สจฺจํ วิหาย มติสจฺจกวาทเกตุ
วาทาภิโร ปีตมนํ อติอนฺธภูตํ
ปญฺญาปทีปชลิโต ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ ฯ.

"สัจจกนิครนถ์ เป็นคนมืดเหลือเกิน มีประสงค์มละความจริงเสีย ชอบใจในการยกวาทะของตนขึ้นให้สูงดังธง พระพุทธเจ้าผู้โพลงด้วยประทีปคือพระปัญญาก็ชนะได้ ด้วย

เดชะความชนะของพระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลจงมีแด่ท่าน เถิด”

เรื่องมีว่า สัจจกนิครนถ์ผู้นี้ ได้เล่าเรียนปริศนาในสำนักบิดามารดา ๕๐๐ ข้อ แล้วเที่ยวสั่งสนทนาใต่ถามผู้ใดก็ไม่มีใครที่จะโต้ตอบต้านทานปฏิภาณโวหารของสัจจกนิครนถ์ได้ กิตติศัพท์นักเล่าลือไปในทิศานุทิศ มหาชนนับถือพากันมาเป็นศิษย์มาก

ฝ่ายสัจจกนิครนถ์นั้นก็สำคัญใจเป็นแน่ว่า ตนเป็นผู้มีบัญญาวิชาความรู้เอกเลิศกว่าคนทั้งหลาย และภายในท้องของตนนั้น เต็มไปด้วยบัญญาวิชาทั้งนั้น คิดกลัวว่าท้องจะแตกจะทลายไปจึงทำผ้าคาดเหล็กรัดท้องไว้

วันหนึ่ง สัจจกนิครนถ์ได้ยินคำสรรเสริญว่าพระพุทธเจ้าเป็นเอกอัครบุคคลในโลก ทรงพระบัญญารู้เหตุในอดีตอนาคตปัจจุบัน ไม่มีผู้ที่จะคู่เคียงเป็นสอง บัดนี้พระพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ใต้ร่มไม้ใหญ่แห่งหนึ่ง ใกล้เมืองไพศาลี พร้อมด้วยพระสงฆ์สาวกเป็นอันมาก เมื่อสัจจกนิครนถ์ทราบความ

ดังนั้น ก็มีความยินดีตั้งใจจะถามข้อปริศนาอันลึกลับให้พระพุทธเจ้าแพ้แก่ตนให้จงได้ จึงพาศิษย์เป็นอันมากมายังเมืองไพศาลี แล้วเชิญพวกเจ้าลิจฉวีทั้ง ๕๐๐ องค์ให้เสด็จมาสู่สำนักพระพุทธเจ้าด้วย เพื่อจะได้เห็นจริงว่าข้างไหนจะแพ้และชนะ

ครานั้น เป็นมหาสมาคมใหญ่ บรรดาชาวเมืองไพศาลีก็พากันมาประชุมพร้อมกันเป็นสองพวก คือสัมมาทิฏฐิพวก ๑ เอาใจช่วยพระพุทธเจ้า อยากจะให้พระพุทธเจ้าชนะ มิจฉาทิฏฐิพวก ๑ เอาใจช่วยสัจจกนิครนถ์ อยากจะให้สัจจกนิครนถ์ชนะ

เมื่อสัจจกนิครนถ์ ยกวาทะของตนขึ้นให้สูงประหนึ่งว่าชนชัย แล้วถามข้อปริศนาอันลึกลับด้วยประการใด ๆ พระพุทธเจ้าก็ทรงพยากรณ์แก้ได้ทุก ๆ ข้อด้วยพระปัญญาอันร่งเรืองดังประทีป สัจจกนิครนถ์ถึงปราชัย พ่ายแพ้พระบารมีญาณของพระองค์ แล้วจึงมอบตนเป็นอุบาสกในพระพุทธ-ศาสนา.

TUDC 22/06/2563

๗. เรื่อง นันโทปนันทนาคราช

นนฺโทปนนฺทภุชคํ วิพุธํ มหิทฺธึ
ปุตฺเตน เถรภุชเคน ทมาปยนฺโต
อิทฺธูปเทสวิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ ฯ.

"นันโทปนันทนาคราชผู้มีฤทธิ์มาก พระพุทธเจ้าชนะได้ด้วยวิธีทให้นาคคือพระโมคคัลลานเถระ ผู้เป็นชิโนรสไปแผลงฤทธิ์ทรมาน ด้วยเดชะความชนะของพระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลจงมีแด่ท่านเถิด"

เรื่องมีว่า นันโทปนันทนาคราช เป็นสัตว์ประกอบไปด้วยทิฏฐิผิดและมีฤทธานุภาพมาก เพลาเช้าวันหนึ่งพระพุทธเจ้าทรงเล็งเห็นอุปนิสัยของนันโทปนันทนาคราช ซึ่งจะเลื่อมคลายจากความเห็นผิดและจะกลับมีจิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัย พระองค์ก็พร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์พุทธบริบาร ด้วนแต่พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ เสด็จไปสู่เทวโลกโดยอากาศ นันโทปนัน—

ทนาคราชเห็นพระพุทธองค์และพระภิกษุสงฆ์เหาะมาแต่ไกล สำคัญว่าจะเหาะข้ามศีรษะตนไปก็โกรธ จึงนิรมิตอัตภาพให้ใหญ่โตพันเขาสุเมรุไว้ ๗ รอบ แล้วยกพังพานปกคลุมเขาพระสุเมรุและดาวดึงส์ไว้ แล้วบันดาลให้เป็นควันมืดคลุ้มไป พระรัฐปาละเห็นอาการดังนั้น จึงกราบทูลพระพุทธเจ้าว่า แต่ก่อนเมื่อมาถึงที่นี้ เคยได้แลเห็นเขาพระสุเมรุและสุทัศนนครกับเวชยันตปราสาท มาบัดนี้หาเห็นไม่ เป็นด้วยเหตุใด พระองค์ตรัสว่า เป็นด้วยนันโทปนันทนาคราชทำฤทธิ์ พระเถระหลายองค์กราบทูลขอรับอาสาไปทรมานนันโทปนันทนาคราช พระองค์ไม่ทรงอนุญาต แล้วพระองค์โปรดให้พระโมคคัลลานเถระไปทรมาน ท่านจึงนิรมิตกายเป็นนาคราชใหญ่กว่านันโทปนันทนาคราชสองเท่า แล้วไปตวัดรัดนันโทปนันทนาคราชเข้าไว้กับเขาพระสุเมรุโดยแน่นหนาถึง ๑๕ รอบ นาคราชพ่นพิษให้เป็นควันและเปลวไฟ ท่านก็พ่นควันพ่นเปลวไฟบ้าง แต่ท่านไม่ร้อน นาคราชร้อนจนทนไม่ไหว จึงขออย่าให้ท่านจำ

TUDC 22/06/2563

แลงเป็นนาครัดเลย ท่านก็คืนอัตภาพเป็นพระเถระดังเก่า แล้ว
ทำฤทธิ์เข้าช่องโสตช่องนาสิกของนันโทปนันทนาคราช เข้าไป
เบื้องขวาออกเบื้องซ้าย เข้าเบื้องซ้ายออกเบื้องขวา นาคราช
คิดว่าถ้าท่านเข้าไปในปากจะเคี้ยวเสียให้ละเอียด ท่านรู้ใจ
จึงเข้าทางปากไปจงกรมอยู่ในท้องแล้วกลับออกมายืนอยู่ข้าง-
นอก นาคราชอ้าปากคอยงับแต่ไม่ทัน ครั้นเห็นจะสู้ฤทธิ์ท่าน
ไม่ไหว จึงเริ่มหนี ท่านก็จำแลงเป็นครุฑใหญ่บินไปตามจับ
นาคราชแพ้ฤทธิ์ท่าน จึงได้สละทิฏฐิผิด แล้วจำแลงเป็นมา-
ณพเข้าไปนมัสการขอโทษท่าน ท่านว่ารับไม่ได้ จึงพาไป
เฝ้าทูลต่อพระพุทธเจ้า แล้วพุทธองค์ทรงแสดงธรรมให้ฟังมี—
ความเลื่อมใส ขอถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต.

๔. เรื่อง พกาพรหม

ทุคฺคาหทิฏฺฐิภุชเคน สุทฏฺฐหตฺถํ
พฺรหฺมํ วิสุทฺธิชุตีมิทฺธิพกาภิธานํ
ญาณาคเทน วิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ ฯ.

“พกาพรหมผู้มิจฉาทิฐิ สำคัญตนว่ารู้เรื่องด้วยความบริสุทธิ์ มีมืออันอสรพิษ คือการถือทิฏฐิผิดชบไม่วาง พระพุทธเจ้าก็ชนะได้ด้วยวิชชาคือพระญาณปริชาดังพิษ ด้วยเดชะความชนะของพระพุทธเจ้านั้น ขอชัยมงคลจงมีแด่ท่านเถิด”

เรื่องมีว่า พระพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ในป่าสุภวันใต้ร่มไม้รังใหญ่ต้นหนึ่ง ทรงพิจารณาเห็นอุปนิสัยของท้าวพกาพรหม จึงเสด็จขึ้นไปยังชั้นพรหมโลกชื่อเวหัปผล ซึ่งเป็นที่อยู่ของท้าวพกาพรหมนั้น เมื่อท้าวพกาพรหมแลเห็นพระพุทธเจ้าเสด็จมา ก็ร้องเชิญให้เสด็จเข้ามาสู่ที่ใกล้ ในเวลานั้นบรรดาท้าวมหาพรหมทั้งหลายก็ตื่นข่าวเอิกเกริก พากันมา

ประชุมพร้อมกันในที่นั้นเป็นอันมาก เพื่อจะคอยฟังปริศนาธรรม

เมื่อท้าวพกาพรหมได้โอกาสก็ยกวาทะของตนขึ้นถาม และแม้ถามด้วยประการใด ๆ พระพุทธเจ้าก็ตรัสพยากรณ์ได้ทุกประการ แล้วตรัสว่าท่านอวดอ้างว่าตัวท่านเป็นผู้มีฤทธิ์มาก จงแสดงฤทธิ์คือหายตัวให้ปรากฏในเวลานี้ ตถาคตจะคอยดู

ท้าวพกาพรหมก็แสดงฤทธิ์เพื่อจะบังกายให้หายไป แต่จะเที่ยวเร้นซ่อนอย่างไร ๆ ก็ไม่หายตัวลับตนไปได้ ด้วยเหตุที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงฤทธิ์ห้ามไว้ ท้าวพกาพรหมก็เสียใจเข้าไปนั่งรัดเข่าอยู่ในวิมานของตน บรรดาท้าวมหาพรหมทั้งหลายก็พากันเยาะเย้ยด้วยถ้อยคำต่าง ๆ ท้าวพกาพรหมจึงออกมาพูดว่า ท่านพระสมณโคดมท่านจงทำหายตัวบ้างซิ พระพุทธเจ้าก็ทรงแสดงฤทธิ์กำบัง พระกาย หาย พระองค์มิให้เห็นปรากฏแก่จักษุท้าวมหาพรหมทั้งปวง แล้วเสด็จเข้าไปตรัสธรรมเทศนาในท่ามกลางท้าวมหาพรหมทั้งปวง ๆ ได้ยินแต่

พระสุรเสียง มิได้เห็นพระองค์ ต่อภายหลังพระองค์จึงทรง
แสดงพระกายให้ปรากฏ แล้วตรัสเทศนาให้ท้าวพกาพรหมพ้น
จนสิ้นสงสัย มีน้ำใจอ่อนน้อม เชื่อแท้ในพระบรมพุทโธวาท
แล้วสละละวางทิฏฐิเสีย ปฏิบัติตามทางตรงคือสัมมาทิฏฐิ
เป็นอันดี แล้วก็เสด็จกลับมายังพระเชตวัน ซึ่งเป็นที่ประทับ
ของพระองค์.

สรุป

เอตาปี พุทฺธชยมงฺคลอฏฺฐคาถา
โย วาจโน ทินทิเน สรเต มตนฺที
หิตฺวานเนกวิวิธานิ จุปทฺทวานิ
โมกฺขํ สุขํ อธิคเมยฺย นโร สปญฺโญ ฯ.

"คาถาทั้ง ๘ อันแสดงชัยมงคลของพระพุทธเจ้าเหล่านี้ แม้นรชนผู้ใดหมั่นสวดระลึกทุก ๆ วันนรชนผู้นนชื่อว่าเป็นผู้มีปัญญาละเสียซึ่งอุปัทวันอันตรายทั้งหลาย มีประการต่าง ๆ เป็นอันมากแล้ว และบรรลุถึงซึ่งสุขคือพระนิพพานโดยแท้"

TUDC 22/06/2563

(บทแทรกของหลวงสอบ ฯ)

ก่อนบอกวิธีใช้พุทธชัยมงคลคาถา หรือบทถวายพร พระ ข้าพเจ้าขอแนะคำ หรือชี้แจงไว้แก่ท่านดังต่อไปนี้ คือ เมื่อท่านจะใช้คำบาลีสำหรับภาวนาหรือเสกอะไรสำหรับผู้อื่น ท่านจงใช้คำบาลีทุกคำให้ตรงตามบทคาถาแต่ละบทนั้นทั้งแปดบท แต่ว่าถ้าท่านจะใช้คำบาลีตามบทนั้น ๆ ให้เป็นคุณประโยชน์สำหรับตัวท่านเอง ขอท่านจงเปลี่ยนคำว่า "เต" หลัง ภวตุ เต เป็น ภวตุ "เม" ดังนี้ทุก ๆ บท ทั้งนี้เพราะเหตุคำว่า "เต" แปลว่า ท่าน แต่คำว่า "เม" แปลว่า ข้าพเจ้า

บทถวายพรพระมีวิธีใช้ทั้งแปดบท และบทสุดท้ายดังต่อไปนี้ :—

บทที่ ๑ ใช้ภาวนา ศัตรูมิอาจประจญได้เลย พ่ายแพ้เรา ถ้าจะขับผี ภาวนา ๓ ที ทำน้ำมนต์รดถอนคุณคน คุณผีได้สาระพัด

บทที่ ๒ ถ้าผู้ใดภาวนาทุกคำเช้าดีนัก ใช้เสกยากิน ทาทุกชนิด แก้โรคภัยไข้เจ็บ เพิ่มฤทธิยาให้แรงขึ้น เสกน้ำมนต์รดก็ได้

บทที่ ๓ ใช้ภาวนากันเสือ ช้าง สัตว์ทุกอย่างไม่กล้าแผ้วพานทำร้ายได้ ภาวนาเดินป่าดีนัก ภูตผีปีศาจมิอาจรบกวน ทั้งกันโรคภัยไข้เจ็บได้ด้วย

บทที่ ๔ เสกน้ำล้างหน้า เกิดสวัสดิมงคล บ้องกันการกระทำทั้งปวง

บทที่ ๕ ถ้าจะแก้ยาแฝด ให้หาส้มป่อย ๗ ผัก ๆ ละ ๗ ข้อ ใส่น้ำมนต์เสกแล้วรดหัว หรือเสกน้ำมันดิบกินทาก็ได้

บทที่ ๖ ถ้าเกิดทุกข์ภัย เป็นถ้อยความกัน ให้ใช้คาถานภาวนา มีชัยชนะ พ้นจากทุกข์แล

บทที่ ๗ ภาวนาทุกวัน กันสาระพัด ถ้าถูกอสรพิษสัตว์ เช่นงูกัดกิ้ด ให้เอาคาถานบัดเป่าดับพิษ ก็หายสิ้น

บทที่ ๘ ภาวนาทุกวันกันภัยศาจและโรคระบาดทั้งปวง ถ้าจะขับผี ให้ว่าบทพาหุง ๓ ที บทมาราติเรก ๓ ที บททุคคา ๓ ที ขับผีได้สิ้น

บทสุดท้าย ใช้บัดพิษทั้งปวง ทำน้ำมนต์แก้โรคภัยไข้เจ็บได้ทุกอย่าง

TUDC 22/06/2563

พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร.พ. แสงสว่าง
ถนนบ้านหม้อ พระนคร โทร. ๒๓๕๕๒
นายจันกวง แซ่ห่าน ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
๑๔ ส.ค. ๒๕๐๔

TUDC 22/06/2563